

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl samosoudcem JUDr. Petrem Poláchem ve věci

žalobkyně: **A. A.**, nar. X,
st. přísl. X
t. č. bytem X
zastoupené Organizací pro pomoc uprchlíkům,
se sídlem Kovářská 4, 190 00 Praha 9

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**,
se sídlem Nad Štolou 3, 170 34 Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí ze dne ze dne 11. 9. 2019, č. j. OAM-185/LE-BE01-K03-R2-2017,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 11. 9. 2019, č. j. OAM-185/LE-BE01-K03-R2-2017, **se z r u š u j e** a věc **se v r a c í** žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádnému z účastníků **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

1. Žalobkyně se domáhala zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí žalovaného (dále též („napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný rozhodl tak, že se žalobkyni mezinárodní ochrana podle ustanovení § 12, § 13, § 14 a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje.

2. Z napadeného rozhodnutí vyplývá, že žalobkyně podala dne 26. 12. 2017 žádost o udělení mezinárodní ochrany v České republice (dále též „ČR“). Rozhodnutím žalovaného ze dne 12. 4. 2018 bylo prvotně řízení o žádosti žalobkyně zastaveno, neboť za posouzení žádosti o mezinárodní ochranu byla zodpovědná Itálie. Proti tomuto rozhodnutí podala žalobkyně žalobu, kterou Krajský soud v Hradci Králové zamítl, avšak Nejvyšší správní soud na základě podané kasační stížnosti rozhodnutí soudu, jakož i žalovaného, zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný tedy přistoupil k opětovnému posouzení žádosti žalobkyně a převzal odpovědnost za posouzení žádosti žalobkyně podané v ČR.
3. Z údajů poskytnutých k žádosti ze dne 28. 12. 2017, pohovoru ze dne 1. 2. 2018 a doplňujících pohovorů ze dne 7. 3. 2018 a 14. 5. 2019 vyplývají následující skutečnosti.
4. Žalobkyně uvedla, že je státní příslušnicí Nigérie, nikdy nevlastnila cestovní pas, je křesťanského vyznání, bez politického přesvědčení, je svobodná, bezdětná. Z Nigérie odešla 20. 4. 2016 do Libye, odkud cestovala člunem do Itálie, kde zůstala pět měsíců. V Nigérii neměla dobrý život, chtěla jít do školy, ale neměla na to peníze. Práci neměla, dělala příležitostně ruční práce. Žila s otcem, který se o ni staral. Absolvovala základní a střední školu se zaměřením na obchod. V Itálii o azyl nežádala, ale vycestovala z ní autobusem přes ČR do Německa. Svůj zdravotní stav označila za dobrý. O mezinárodní ochranu požádala, neboť ji potřebuje. Z Nigérie do Itálie ji přivezla jedna žena, která jí slíbila sehnat práci v Evropě, ovšem až tam se dozvěděla, co po ní chce. V Nigérii neměla peníze a někdo jí nabídl pomoc, že by mohla jet do Evropy, na výpomoc. Evropanka poslala žalobkyni peníze na cestu a žalobkyně neměla důvod nedůvěřovat. Neměla peníze ani práci, tak se vydala na cestu daným způsobem. Vlastně byla podvedena, protože ta práce, která tam na ni čekala, byla prostituce, což se jí nelíbilo. Před odjezdem z Nigérie nevěděla, o jakou práci půjde. V Itálii nezůstala, protože tam pracovala jako prostitutka a tuto činnost již dále nechtěla vykonávat. Tuto činnost vykonávala víc než jeden rok, tj. téměř po celou dobu pobytu v Itálii. K prostituci ji nutila žena, které dlužila peníze, žalobkyni nic jiného nezbyla, měla strach a podlehla nátlaku. Žalobkyně se snažila práci odmítnout, ale žena jí řekla, že musí vrátit peníze, které jí poslala na cestu. Neměla se na koho obrátit. V Itálii ji nutili k prostituci a vyhrožovali jí, že když nebude platit, tak ji zabijí a zabijí její rodinu. Vyhrožovali jí doo-doo černou magií, což je něco jako woo-doo. Fakt, že je někým nucena k prostituci, nenahlásila, protože měla obavy, že kdyby o tom policii informovala, mohli by jí ublížit. Jiná práce tam nebyla. V Neapoli pracovala v době, nebo jezdila jako eskort za zákazníky. Z Neapole odjela do Lamezia, odkud posílala peníze poštou. Vyhrožovali jí většinou telefonicky. Na otázku, proč si žalobkyně nevyměnila sim kartu a nezbavila se vyděračů, odpověděla, že žena, která ji přivedla, ji zná z Nigérie a měla z ní strach. Slyšela, že lidem, kteří jí neplatili, něco jim udělali. Žena lidem vyhrožovala d'áblem. Jelikož se požadavky stupňovaly a žalobkyně tuto práci již nechtěla vykonávat, rozhodla se odjet pryč. Ještě dnes volají její rodině do Afriky a vyhrožují jim kvůli tomu, že žalobkyně přestala dělat prostituci. Jízdenku na cestu z Itálie do Německa jí koupil neznámý muž poté, co mu dala 400 Euro. Jela do Mnichova, kde se po příjezdu chtěla obrátit na policii, aby ji poslala do utečeneckého tábora. Do Německa se vydala z důvodu lepší práce. V Itálii měla právníka, který jí měl zařídit doklady, ale žádné povolení k pobytu neměla a o mezinárodní ochranu nežádala. Poprvé jí byly sejmuty

otisky prstů na policii hned po příjezdu lodí, podruhé také na policii. V Itálii žila ve města Lamezia, a to sama, platila nájem 130 Euro měsíčně. Peníze měla z prostituce, z čehož platila i svého právního zástupce. Potvrdila, že dluží peníze ženě, která ji přivedla do Evropy, a to celkem 30 000 Euro, přičemž jí už zaplatila 5 000 Euro. Každý týden si od žalobkyně brali 300 Euro, přičemž párkrát peníze nedala a zmíněná žena na ni křičela. Do Itálie se žalobkyně vrátit nechtěla, protože ženě, která ji přivezla, dluží peníze, a její život v Itálii i Nigérii je od této osoby v ohrožení. Lékaře v Itálii jí našla charita, kterou rovněž nepožádala o pomoc, protože měla strach z té ženy. Žalobkyně má přítele, znají se již 4 roky, žili spolu již v Nigérii. On bydlel v Itálii v táboře, neměl práci a ani peníze, ona musela splácet dluh. Nyní žije přítel v Německu, jsou stále v kontaktu.

5. Žalovaný považoval za objasněné, že tvrzeným důvodem žádosti žalobkyně je snaha vyhnout se navrácení do Itálie v rámci Dublinského systému a legalizace pobytu na území ČR, jakož i obava z následků nesplacení dluhu za zorganizování její cesty do Evropy.
6. Při posouzení žádosti vycházel žalovaný především z jejích výpovědí a dále z informací, které shromáždil v průběhu správního řízení ohledně politické a bezpečnostní situace a stavu dodržování lidských práv v Nigérii – obsah rozhodnutí PČR i zajištění žalobkyně, Informace MZV ČR ze dne 16. 5 2018, Informace OAMP Boko Haram z 16. 10. 2018, Informace OAMP Bezpečnostní a politická situace v zemi z 19. 10. 2018, Zprávy MZ USA o dodržování lidských práv v Nigérii za rok 2018 z 13. 3. 2019.
7. Dne 18. 6. 2019 bylo žalovanému doručeno písemné vyjádření zástupce žalobkyně, dle kterého měla žalobkyně za to, že splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, jelikož patří mezi vysoce zranitelnou skupinu osob (oběť obchodování s lidmi), což dokládá i potvrzení od organizace La Strada. Žalobkyně poukázala i na mezinárodní dokumenty týkající se obchodování s lidmi. Žalobkyně se obává návratu do Itálie, kde byla pod pohrůžkou násilí nucena k prostituci, jakož i do Nigérie, kde by byla reviktimizována jako oběť obchodování s lidmi. Je národností Edo, u které k takovým praktikám dochází. Fakt, že byl se žalobkyní proveden pohovor s pracovníkem ministerstva, tj. mužem, mohlo mít vliv na její psychické a citové rozpoložení jako oběť obchodování s lidmi. Žalovaný odmítl názor, že v případě žalobkyně bylo zneužito moci či stavu bezbrannosti k převezení mimo její zemi původu, jelikož ta se k odchodu rozhodla dobrovolně. Několikrát zopakovala, že z Benin City odjela sama do Libye, kde zcela bez dozoru a donucení zůstala několik měsíců. Žalovaný tak žalobkyni nepovažoval za oběť obchodování s lidmi, jakož ani osobu, která byla nucena jinou osobou pod pohrůžkou vykonávat prostituci.
8. Žalovaný dospěl k závěru, že žalobkyně nebyla ve vlasti pronásledována pro uplatňování politických práv a svobod ve smyslu ustanovení § 12 písm. a) zákona o azyl, proto jí nebyl udělen.
9. Žalovaný neměl za to, že by žalobkyně mohla ve vlasti pociťovat odůvodněnou obavu z pronásledování z důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu. Žalobkyně potvrdila, že z vlasti odjela ze svobodné vůle poté, co jí bylo nabídnuto zaměstnání v cizině, aniž by si podmínky a místo výkonu práce blíže ověřila, přesto že

pochází z oblasti a kmene, ze kterého dlouhodobě dochází k náběru žen za účelem prostituce v Evropě, což je obecně známá informace. V Nigérii měla problémy toliko ekonomického charakteru, tudíž žalobkyně zemi neopouštěla z azylově relevantních důvodů. Pokud šlo o důvod obav z návratu do vlasti, tj. strach z jednání neznámé ženy, která měla vyhrožovat zabitím její osobě i rodině žalobkyně (popř. využitím černé magie, což žalovaný nepovažoval za relevantní pro projednávanou věc vzhledem k iracionalitě takové obavy) kvůli neschopnosti splácet vzniklý dluh, jedná se dle žalovaného o obavu z jednání soukromé osoby, avšak v případě žalobkyně nebylo shledáno odmítnutí pomoci ze strany státních institucí. Neučinila-li žalobkyně žádné kroky k využití všech právních prostředků v zemi jejího původu, nelze učinit závěr, že jí takový ochrana nebyly poskytnuta. Vymáhání dluhu za pomoci vyhrožování lze i v podmínkách Nigérie chápat jako nelegální a kriminální jednání. Žalovaný však měl pochybnost, že žalobkyně a její rodině skutečně hrozí vážné nebezpečí v podobě zabití (natož využití černé magie) ze strany osoby, která jí zapůjčila peníze na cestu do Evropy. Pokud žalobkyně skončila s prostitucí nejpozději v listopadu 2016 a od té doby nebyly vůči její osobě či její rodině mimo tvrzených výhrůžných telefonátů učiněny žádné kroky, které by výhrůžky činily reálnými, přičemž místo jejího pobytu bylo ženě vymáhající dluh dlouhodobě známo, stejně jako místo pobytu rodiny v Nigérii, nelze než tyto výhrůžky považovat za plané, nenaplňující potřebnou míru a intenzitu vyhrožování. Žalobkyně neuvedla, že by byla v důsledku neplacení dluhu ženou či jinými osobami napadena, nikdy ji ani neviděla. Jako důvodu odjezdu z Itálie nikdy nezmínila strach ze zabití, naopak snahu najít si lepší práci v Německu. V Itálii nepožádala státní či nestátní organizace a fyzické osoby o pomoc, aniž by k tomu uvedla racionální důvod. Ani na území ČR tak neučinila, což vzbuzuje oprávněné pochybnosti, zda z Itálie skutečně utíkala před zásadním a reálným ohrožením ze strany soukromé osoby. Ani v odjezdu z Itálie jí nebylo ze strany věřitelky nijak bráněno.

10. Žalovaný měl dále pochybnosti, že by žalobkyně do Evropy odjela, aniž by věděla, o jakou práci se jedná, jelikož v místě jejího pobytu a i u žen pocházejících z jejího kmene Edo skutečně dochází dlouhodobě k rekrutizaci mladých žen a dívek pro práci prostitutek v Evropě, přičemž tato skutečnost je veřejně známá. Podmínky, za kterých měla odcestovat, v ní měly vzbudit pochybnosti minimálně o legálnosti nabízeného zaměstnání. Žalobkyně rovněž nebyla, jak je v případě obchodování s lidmi typické, nikým na cestě doprovázena, resp. hlídána. Do doby odebrání otisků prstů na policii v Itálii se žalobkyně mohla stále rozhodnout pro návrat do země původu či pro podání žádosti o mezinárodní ochranu. Žalovaný poukázal na to, že žalobkyně nebyla nikdy omezena na svobodě, ale i komunikaci s jinými lidmi či institucemi, měla k dispozici mobilní telefon a přiměřené finanční prostředky (byť zřejmě z prostituce), tedy nad její osobou, denním režimem a též komunikací neměla věřitelka žádnou moc a nesnažila se jí ani získat. Rovněž je tím posilován závěr, že věřitelce ve skutečnosti šlo pouze o splácení dluhu nikoliv o vykonávání prostituce žalobkyní, což dokládá i výpověď, že bylo žalobkyni vyhrožováno, když nezaplatila splátku. Nelze tedy hovořit o psychickém nátlaku takové intenzity a opakovosti, aby ochromilo jednání žalobkyně. Pokud kroky žalobkyně nesměřovaly k nalezení si jiného zaměstnání, nelze snahu o ukončení prostituce považovat za věrohodnou. V odjezdu z Itálie jí rovněž nebylo nijak ze strany věřitelky bráněno. Žalobkyně tedy nebyla bezprostředně ohrožena na svém životě, nebyla psychicky, fyzicky či finančně závislá na ženě, které splácela dluh, měla

prostředky, možnosti a kontakty, jak situaci řešit. Za jediný nátlakový prostředek označila výhrůžné telefonáty (popř. černou magii, kterou žalovaný nemohl vzhledem k její iracionalitě považovat za reálný nátlakový prostředek), nicméně ty zmínila jen při nesplacení splátek a nikdy nepřešly k jiné, natož těžší formě donucování. Žalobkyně byla nucena splácet dluh, nikoli vykonávat profesi prostitutky. Přitom neuvedla, že by se musela skrývat, změnit si číslo telefonu, její rodina též bydlela na stejné adrese a užívala stejné telefonní číslo, tedy nebyly činěny žádné kroky, které by byly logické, kdyby se skutečně obávala zabití ze strany věřitelky. Pokud byla žalobkyně schopna si zařídit, byť falešný, doklad totožnosti, ze své vůle se snažila o legalizaci pobytu, a to s pomocí jí najatého právního zástupce, spatřoval žalovaný v tomto jednání jasné znaky schopnosti si nalézt např. i jiné zaměstnání, což de facto dokazuje i její cesta do Německa. Žalobkyně nevyužila možnosti požádat v Itálii o udělení mezinárodní ochrany, jako reálnou možnost ukončení práce prostitutky.

11. Faktu, že žalobkyni nelze označit za oběť obchodování s lidmi, jakož ani osobu nucenou k prostituci, dle žalovaného nasvědčovala i výpověď žalobkyně před orgánem cizinecké policie, kdy o jakémkoliv podvodu ohledně příslibeného zaměstnání v Evropě nehovořila,

jakož ani o své práci prostitutky a ohrožení ze strany věřitelky. Za jediný důvod nemožnosti návratu do vlasti označila špatnou ekonomicko-sociální situaci. Žalovaný se domníval,

že pokud osobě, která se obává fatálního ohrožení života, hrozí vyhoštění ze země, kde se takového jednání obává, je plně na místě sdělit tyto důvody, i přesto, že mohou být spojeny např. se sdílením nepříjemných či zahanbujících skutečností. Žalovaný byl přesvědčen, že žalobkyně po příjezdu do Itálie zvolila jako nejrychlejší a vzhledem k neznalosti místních poměrů nejsnadnější možnost získání finančních prostředků k umoření dluhu, a to výkon prostituce. Odmítl považovat žalobkyni, tj. dospělou, svéprávnou, středoškolsky vzdělanou osobu s jistými životními zkušenostmi, ovládající anglický jazyk, která se v cizí zemi, kam dobrovolně přijela a má zde oporu dlouhodobého přítele a soukromého právníka a ocitla se v nepříznivé finanční situaci, kterou se rozhodla vyřešit prostitucí, a zároveň měla možnosti a prostředky k ukončení takového stavu, považovat za oběť obchodování s lidmi, či ženu nucenou k výkonu prostituce jinou osobou. Nezmínila ani, že by v Itálii či ČR v souvislosti se svojí prací vyhledala psychologickou pomoc. K rozhovoru se sociální pracovníci organizace La Strada nedošlo z jejího popudu a ihned po vstupu do azylové procedury, ale až poté, co o to požádal zástupce žalobkyně po jejím umístění v Zařízení pro zajištění cizinců. Žalovaný

proto nepřistoupil k zajištění informací o osobách či obětech obchodování s lidmi vracejících se do Nigérie, či situaci žen po nucené prostituci. Žalobkyně se nadto má kam a ke komu v Nigérii vrátit, přičemž její rodina nebyla ta, která by ji do zahraničí poslala, či dokonce k prostituci nutila.

12. K dopisu organizace La Strada, dle kterého měla být žalobkyně obětí obchodování s lidmi, žalovaný uvedl, že aby mohl takové posouzení situace žalobkyně přijmout jako relevantní

pro správní řízení, je nutné, aby zhodnocení splňovalo jisté atributy posudku, především pak kdo, kdy a z jakého důvodu o posouzení požádal, označení osoby, která pohovor provedla, její kvalifikaci pro takové hodnocení, na základě jakých údajů či

metod se dospělo k závěru, že se jedná o oběť obchodování s lidmi. K závěru, že je žalobkyni nutné považovat za oběť obchodování s lidmi, nedospěl ani příslušný krajský soud, ani Nejvyšší správní soud. Stran tvrzení žalobkyně, že vedení pohovoru mužem mohlo mít vliv na její psychické a citové rozpoložení, žalovaný sdělil, že žalobkyně při podání žádosti neuvedla, že by měla jakékoliv zvláštní potřeby, pohovor neodmítla, nevyjádřila ani přání, aby s její osobou hovořila žena. Při pohovoru ani jednou nezmínila, že nechce odpovědět.

13. Žalovaný poukázal na to, že žalobkyně nepožádala o mezinárodní ochranu ihned po nelegálním příjezdu do ČR, ani při podání vysvětlení dle zákona o pobytu cizinců, ale až poté, co byla umístěna v Zařízení pro zajištění cizinců, tj. v době, kdy bylo zahájeno řízení o jejím vyhoštění. Žalovaný z toho dovodil, že jejím skutečným důvodem opuštění Itálie byla snaha se dostat do Německa za účelem zlepšení své ekonomické situace, nikoli potřeba vyhledat státem garantovanou ochranu před nebezpečím ze strany soukromé osoby v Itálii, či v pozici oběti obchodování s lidmi vykonávající nucenou prostituci. Žalobkyni proto nebyl přiznán azyl ve smyslu ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu.
14. Žalobkyně rovněž nesplňovala důvody pro udělení azylu podle ustanovení § 13 zákona o azylu.
15. Stran udělení humanitárního azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu se žalovaný zabýval rodinnou, sociální a ekonomickou situací žalobkyně, přihlédl k jejímu věku a zdravotnímu stavu, přičemž měl za to, že žalobkyně neuvedla žádné skutečnosti zvláštního zřetele hodné pro udělení tohoto azylu. Žalobkyně je dospělou, svéprávnou a práceschopnou osobou, dlouhodobě pobývajícím formou propustek v Praze. Žalobkyně není považována za oběť obchodování s lidmi, a pokud je schopna trvalého pobytu v Praze bez asistence a finanční pomoci organizací MV ČR, nezmínila potřebu lékařské či psychologické péče, nebyly u ní nalezeny důvody pro udělení humanitárního azylu, jehož udělení se žalobkyně ani nedomáhala.
16. Žalobkyně dále neuvedla a žalovaný nenalezl skutečnosti, na základě kterých by žalobkyni mohla hrozit v případě návratu do vlasti vážná újma uložením nebo vykonáním trestu smrti.
17. Žalovaný se dále zabýval otázkou, zda žalobkyni hrozí v případě návratu do vlasti nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání, přičemž uvedl, že žalobkyně jako jediný zdroj obav z návratu do země původu označila jednání věřitelky. Žalovaný jednak nepovažoval telefonické vyhrožování smrtí za vážně míněné, a dodal, že pouhá možnost špatného zacházení sama o sobě za následek porušení článku 3 Evropské úmluvy nemá. Pokud žalobkyně a její rodina nebyla již od roku 2016, kdy žalobkyně zřejmě po roce ukončila práci prostitutky a tím i splácení dluhu, mimo telefonických výhrůžek vystavena žádnému dalšímu útoku, lze mít za dané, že jsou takové výhrůžky plané. Z jednání žalobkyně je zřejmé, že nepovažovala tlak ze strany věřitelky za natolik silný. Pokud by skutečně došlo k silnější formě nátlaku na žalobkyni, má žalobkyně možnost obrátit se s žádostí o pomoc na příslušné nigerijské úřady. Žalobkyně se nadto má po návratu do vlasti kam a ke komu vrátit a nelze ji tak považovat za osobu osamělou, bez sociálních a rodinných

vazeb. Pokud žalobkyně z vlasti vycestovala dobrovolně, lze dojít k závěru, že v místě bydliště se nenachází osoby, které by ji mohly opětovně k vycestování přinutit. Nelze ani vyloučit, že mezi žalobkyní a věřitelkou dojde k dohodě ohledně výše a druhu placení vzniklého dluhu. Žalovanému bylo rovněž známo, že v Nigérii působí několik organizací a útulků pro ženy v nouzi, kterých může žalobkyně využít, jakož i 24 hodinová linka bezpečí. Organizace Média Concern Initiative na svých stránkách publikuje přehled služeb pomoci pro ženy, které se staly obětí domácího/sexuálního násilí či obchodu s lidmi s pobočkou přímo ve státě Edo. Žalovaný proto žalobkyni neudělil azyl ve smyslu ustanovení § 14a odst. 1 a 2 písm. b) zákona o azylu.

18. Žalovaný dále nedospěl k závěru, že by žalobkyni v případě návratu do vlasti hrozilo přímé a bezprostřední nebezpečí vážné újmy ve smyslu ustanovení § 14a odst. 2 písm. c) zákona o azylu. Případné vycestování žalobkyně po posouzení informací o zemi původu a skutečnostech sdělených žalobkyní nepředstavuje dle žalovaného ani rozpor s mezinárodními závazky ČR. Dle napadeného rozhodnutí tak žalobkyně nesplňovala zákonné podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle ustanovení § 14a zákona o azylu, stejně jako § 14b zákona o azylu.

II. Žaloba

19. V žalobě žalobkyně předně obecně konstatovala, že žalovaný v napadeném rozhodnutí porušil ustanovení § 3, § 50 odst. 2, 3, 4, § 52 a § 68 odst. 3 správního řádu, ustanovení § 12 písm. b), § 14a zákona o azylu, jakož i článek 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále též „Evropská úmluva“) spolu s ustanovením § 2 odst. 1 správního řádu.
20. Žalobkyně se v prvním žalobním bodě věnovala svému zranitelnému postavení a posouzení azylově relevantních důvodů. Jak žalobkyně uvedla do protokolu o výslechu a během řízení, byla za pomoci uvedení v omyl vylákána mimo zemi původu za účelem prostituce nebo pohlavního vykořisťování. Cílovou zemí byla Itálie. Cestu do Itálie zabezpečila uvedená osoba – žena, která práci žalobkyni přislíbila. Po příjezdu do Itálie byla žalobkyně postavena před skutečnost, že dluží za cestu 30 000 Euro, které musí splatit. Pokud by nebyla ochotna vykonávat prostituci, bylo jí vyhrožováno. Šlo tedy o zneužití jejího zranitelného postavení, když žalobkyně byla dlouhodobě vystavena zneužívání a vykořisťování, byly na ní uplatňovány metody nátlaku a násilí, které jsou používány pachateli v případě obchodování nigerijských žen. Žalobkyně patří mezi vysoce zranitelnou skupinu vůči obchodování a vykořisťování, přičemž odkázala na stanovisko La Strana ze dne 1. 2. 2018, kde sociální pracovníci identifikovali žalobkyni na základě rozhovoru jako obchodovanou osobu. V této souvislosti žalobkyně odkázala na zprávu Transnational Trafficking and the Rule of Law in West Africa: A Threat Assessment, kterou vydal UNODC v červenci 2009, a která se vyjadřuje mj. k obchodu s lidmi. Obchodem s lidmi se zabývá i report CNN z roku 2018, dle kterého je stát Edo největším nigerijským překupnickým uzlem, jsou odtud pašováni desítky tisíc migrantů, kteří jsou uprchlíky či ekonomickými migranty, kteří hledají

lepší příležitosti v Evropě. Pokud migranti nezaplatí, aby mohli pokračovat přes Středozemní moře, jsou drženi v chabých podmínkách. Ženy a děti se běžně potýkají se sexuálním násilím, zneužíváním i detencí na cestě do Itálie.

21. Žalobkyně již během pohovoru dne 1. 2. 2018 uvedla, že se obává návratu do Itálie i Nigérie stran existence hrozby ublížení osobami, kterým dluží peníze. Rovněž sdělila, že byla k prostituci nucena a nevyhledala pomoc z důvodu, že měla strach ze ženy, které dlužila peníze za cestu do Evropy. Žalobkyně byla pod nátlakem, měla obavy a strach o sebe a svoji rodinu. Žalovaný se s uvedeným tvrzením žalobkyně vypořádal tak, že ho zesměšňoval a znevažoval na několika místech. Dle žalobkyně tedy žalovaný nepřihlédl ke všemu, co v řízení vyšlo najevo. Žalovaný označil vyhrožování woo-doo v případě žalobkyně za iracionální, i když mu byla známa zpráva UNODC, ve které se jasně definuje, že woo-doo v podstatě nahrazuje násilí a výhrůžky jako prostředek kontroly, přičemž se jedná o ojedinělý aspekt západoafrického obchodu s lidmi. Žalobkyně odkázala na zprávu IOM z roku 2018. Žalobkyně rovněž řádně vysvětlila fakt, proč nucení k prostituci nikomu nenahlásila, tedy že měla obavy, že kdyby o tom policii informovala, tak by jí mohli ublížit. Žalovaný vzal rovněž nesprávně k tíži žalobkyně, že neuvedla všechny informace před PČR, ale až při žádosti o mezinárodní ochranu, na což reagovala mj. VOP svým dopisem ze dne 19. 3. 2018, č. j. KVOP-12718/2018.
22. Žalobkyně rovněž zdůraznila, že prvek kontroly a manipulace ze strany pachatelů průběhu vykořisťování nemusí být vůbec fyzický, může jít i jen o psychickou manipulaci při zneužití zranitelného postavení, oběť nemusí být někde proti své vůli držena ve fyzické moci pachatele. Je tedy nutno posuzovat celkovou situaci a okolnosti stavu dané osoby.
23. Jestliže žalovaný argumentoval tím, že žalobkyně nebyla během cesty jako většina obětí obchodování s lidmi v mužském doprovodu, žalobkyně uvedla, že oběti jsou během cesty doprovázeny většinou mužským doprovodem, tudíž se nejedná o pravidlo a mužský doprovod není podmínkou kvalifikace osoby jako oběti obchodování s lidmi.
24. Žalobkyně rovněž nesouhlasila s tím, že by Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí, sp. zn. 6 Azs 275/2018-72 nepovažoval žalobkyni za oběť obchodování s lidmi. Nadto opakovaně zdůrazňovala, že došlo ke zneužití jejího zranitelného postavení, přičemž tuto praxi obchodníků a zneužívání zranitelnosti obětí potvrzuje i zpráva z července 2019, Nigeria: Human Trafficking Factsheet.
25. Na stanovisku organizace La Strada ze dne 1. 2. 2018 je rovněž výslovně uvedeno, na základě čího podnětu navštívili její terénní pracovníci žalobkyni v Zařízení pro zajištění cizinců (podnět od zástupce žalobkyně), zhodnocení identifikace žalobkyně jako obchodované osoby (sociální pracovníci organizace La Strada), označení a podpis vedoucí sociálních služeb (Mgr. Michal Krebs). Žalovaný rozporoval uvedenou identifikaci žalobkyně jako oběti obchodování s lidmi provedenou jedinou organizací v ČR, která se dlouhodobě specializuje na pomoc obětem obchodu s lidmi, bez toho, aby uvedl, na základě jakých indicií spatřuje nevěrohodnost tohoto stanoviska. Žalovaný není specializován na provedení identifikace obchodované osoby, a i přesto vyhodnotil, že nepovažuje žalobkyni za oběť obchodování s lidmi. Žalobkyně se domnívala, že pokud chtěl žalovaný brojit proti důkazu vystavenému odborníkem, měl si opatřit vlastní posudek, kterým by mohl argumentovat. Pouhé zhodnocení žalovaného o nevěrohodnosti příběhu žalobkyně v případě, kdy proti němu stojí důkaz

v podobě stanoviska kvalifikovaného odborníka, není dostačující. Žalovaný tak překročil meze správního uvážení a neprovedl důkazy, které jsou potřebné ke zjištění stavu věci.

26. Žalovaný rovněž zlehčoval a bagatelizoval životní situaci žalobkyně, když odkazoval na její lehkovážné jednání. Skutkový stav, který vzal žalovaný na základě napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve správním spise, neboť žalovaný nevzal v úvahu zprávy, které se týkaly situace nigerijských žen a nucené prostituce a s ohledem na situaci žalobkyně nevyhodnotil dostatečně otázku návratu do Nigérie. Žalobkyně ve vyjádření k podkladům navrhl, aby si žalovaný obstaral dostatečně aktuální a přesné zprávy týkající se problému obchodování s lidmi a reviktimizace, což však žalovaný neučinil.
27. Žalovaný přitom na jedné straně uvedl, že v zemi původu působí nevládní organizace, které pomáhají obětem obchodování s lidmi a nucené prostituce, na druhé straně odmítl, že by se u žalobkyně jednalo o nucenou prostituci.
28. Žalobkyně měla za to, že její výpověď byla věrohodná a žalovaný byl povinen z ní vycházet, případně prokázat či vyvrátit pravdivost jejích tvrzení, což se však žalovanému nepodařilo. Žalobkyní uváděné zprávy jednoznačně potvrzují rozšíření obchodu s lidmi v oblasti, odkud žalobkyně pochází, potvrzují existenci organizované sítě obchodníků s lidmi v Benin City a okolí, proto by pro žalobkyni v současné situaci, kdy ještě nesplatila celý dluh za cestu, bylo velmi nebezpečné se do země původu vracet. Došlo by buď k její fyzické likvidaci, nebo by byla nucena opětovně vykonávat prostituci, aby splatila zbývajícím dlužnou částku.
29. Přestože v případě žalobkyně byli původci jejího pronásledování soukromé osoby, ochrana ze strany státu selhala. Organizovaný zločin za účelem sexuálního vykořisťování v Benin City a jeho okolí je dlouhodobým problémem, aniž by státní orgány Nigérie byly svým občanům schopné poskytnout účinnou ochranu. Zpráva MZV USA z roku 2019 uvedla, že vláda Nigérie nesplňuje ani minimální standardy pro eliminaci obchodu s lidmi, nevyčerpala plně rozpočet udělený NAPTTT, přičemž špatná koordinace mezi NAPTTT a dalšími vládními agenturami bránila stíhání trestných činů. Žalobkyně proto měla za to, že v jejím případě lze hovořit o závažném porušení lidských práv, kdy zároveň stát není schopen poskytnout účinnou ochranu vůči původci takového porušení lidských práv. Při posouzení dané situace je dle žalobkyně nutné vzít v úvahu Příručku UNHCR o postavení uprchlíka ve spojení s obchodováním s lidmi z roku 2006, jakož i publikaci OSN „Prevent, Combat, Protect Human Trafficking z roku 2011.
30. Žalobkyně proto měla za to, že jí hrozí pronásledování z azylově relevantních důvodů, neboť v jejím případě došlo k pronásledování z důvodu uvedeného v ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu – pohlaví a příslušnosti k sociální skupině žen – obětí obchodu s lidmi. Žalovaný by tedy měl její příslušnost k této skupině identifikovat, jelikož obchod s lidmi v podobě nucené prostituce je typickým případem násilí z důvodu pohlaví. Žalovaný by měl vyhodnotit potencialitu pronásledování do budoucna.
31. K humanitárnímu aspektu případu a nedostatečnému odůvodnění rozhodnutí z hlediska možnosti udělení mezinárodní ochrany žalobkyně konstatovala, že se měl žalovaný podrobněji zabývat její životní situací jakožto obětí obchodu s lidmi, a to pro účely

zvážení možnosti udělení humanitárního azylu či doplňkové ochrany. Je obecně známo, že organizovaný zločin za účelem sexuálního vykořisťování je v Benin City dlouhodobým problémem, aniž by státní orgány Nigérie byly svým občanům schopné poskytnout účinnou obranu. Pro žalobkyni by bylo v situaci nesplaceného dluhu za cestu velmi nebezpečné vracet se do země původu. Tímto aspektem se však žalovaný vůbec nezabýval, přičemž tyto skutečnosti mohly mít vliv minimálně na možnost udělení humanitárního azylu. Žalobkyně poukázala na zprávy z roku 2019 Nigeria: Human Trafficking Factsheet. Dle žalobkyně jí v případě návratu hrozí rovněž znovu obchodování (risk of re-trafficking), jak vyplývá mj. z nejnovější Zprávy MZV USA z roku 2019.

32. Žalovaný dále nesprávně vyložil nebezpečí mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání ve smyslu článku 3 Úmluvy, když uvedl, že ponížení a pokoření, které jej doprovází, musí nutně dosáhnout mimořádného stupně úrovně. Dle konstantní judikatury ESLP zacházení v rozporu s článkem 3 Úmluvy musí naopak dosáhnout právě minimální úrovně závažnosti, jež se posuzuje na základě všech okolností.
33. Přestože tedy byla žalobkyně přesvědčena, že jí měla být udělena mezinárodní ochrana ve formě azylu, domnívala se, že rovněž splňuje podmínky pro udělení doplňkové ochrany ve smyslu ustanovení § 14a zákona o azylu.
34. Závěrem proto navrhla, aby krajský soud napadené rozhodnutí zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného

35. Žalovaný ve svém vyjádření ze dne 18. 11. 2019 konstatoval, že v řízení bylo objasněno, že tvrzeným důvodem žádosti žalobkyně je legalizace jejího pobytu na území ČR, jelikož zde chce i nadále pobývat, případně snaha vyhnout se navracení do Itálie a též obava z následků nesplacení dluhu za zorganizování její cesty do Evropy. Žalobkyně potvrdila, že z vlasti odjela ze své svobodné vůle poté, co jí bylo nabídnuto zaměstnání v cizině, aniž by si podmínky a místo výkonu práce blíže ověřila, i když pochází z oblasti a kmene, ve kterém dlouhodobě dochází k náběru žen za účelem prostituce v Evropě. Pokud však tvrdila, že ve vlasti neměla žádné azylově relevantní problémy, nemohl žalovaný než dospět k závěru, že zemi neopouštěla z azylově relevantních důvodů a nelze předpokládat, že by se mohla stát terčem pronásledování ve smyslu zákona o azylu ze strany nigerijských státních orgánů. Také strach z jednání neznámé ženy žalovaný nepovažoval za relevantní vzhledem k iracionalitě takové obavy, jelikož se zjevně jedná o obavu z jednání soukromé osoby, přičemž za pronásledování by mohlo být v souvislosti s ohrožením soukromými osobami pokládáno jediné odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu, avšak žalobkyně má možnost se vůči vyhrožování za nesplacení dluhu bránit pomocí k tomu určených institucí a právních norem. Žalobkyně z vlasti odjížděla sama a u několikaměsíčního pobytu v Libyi nezmínila jakékoliv snahy o její nucení k prostituci či jakékoliv potíže. Až do doby odebrání otisků prstů v Itálii se mohla rozhodnout pro návrat do země původu. Žalobkyně taktéž potvrdila, že i nadále v Itálii udržovala vztah s nigerijským přítelem, který byl o všem informován, stejně jako i jiní známí, žalobkyni proto nelze považovat za osamělou osobu neschopnou či neochotnou zvažovat svoji situaci a tuto i přiměřeně řešit. Žalobkyni tedy nelze

považovat za oběť obchodu s lidmi. Žalobkyně neuvedla, že by se pokusila nalézt jiné zaměstnání. Žalobkyně rovněž jakýkoliv podvod ohledně příslibného zaměstnání v Evropě nezminila před cizineckou policií. Má se rovněž v Nigérii kam a ke komu vrátit.

36. Žalobkyně rovněž neuvedla žádné skutečnosti, které by bylo možné považovat za zvláštního zřetele hodné pro udělení azylu z humanitárního důvodu.
37. Žalovaný nepominul zjevnou účelovost podání žádosti žalobkyně, která byla podána s jediným cílem, a to legalizovat si svůj další pobyt na území ČR. Legalizace pobytu přitom nepatří mezi taxativně vypočtené důvody udělení azylu dle ustanovení § 12 zákona o azylu, stejně jako osobní nebo pracovní důvody.
38. Případné vycestování žalobkyně taktéž nepředstavuje rozpor s mezinárodními závazky ČR.
39. Žalovaný se proto nedomníval, že by při svém postupu porušil některá ustanovení zákona o azylu či správního řádu, že by bylo napadené rozhodnutí nezákonné, či že by byla žalobkyně nějakým způsobem zkrácena na svých právech. Žalovaný obstaral dostatek aktuálních a vyčerpávajících informací o Nigérii, pochybnosti žalovaného jsou v odůvodnění jeho rozhodnutí podrobně rozebrány a zhodnoceny, případné námitky byly vypořádány. Tvzení žalobkyně, že s ní bylo obchodováno, byla žalovaným řádně zhodnocena s ohledem na individuální a dobrovolné jednání žalobkyně, aniž by žalovaný její případ bagatelizoval. Žalovaný tak považoval úvahu žalobkyně, že stát není schopen účinně pomoci, za pouhé deklaratorní prohlášení.
40. S ohledem na výše uvedené žalovaný navrhl, aby krajský soud žalobu jako nedůvodnou zamítl.

IV. Replika žalobkyně

41. Žalobkyně ve své replice uvedla, že žalovaný sice tvrdí, že se opíral o obsah správního spisu a oba pohovory, nicméně dle žalobkyně se nijak nevypořádal s jejím opakovaným tvrzením o nucené prostituci, která vyplývá mj. ze Zprávy Human Rights Watch. Žalobkyně považovala za nepřiměřené, aby žalovaný argument, který mu byl vytýkán v předchozím řízení, obrátil a zneužil proti ní. Žalovaný svým tvrzením znehodnotil výpovědi všech obětí obchodu s lidmi, které v podstatě označil za lhostejné a nezodpovědné s uvedením, že si toho měly být vědomy.
42. Žalovaný se nikterak nevyjádřil se zprávami, které žalobkyně předložila, nehodnotil jejich návaznosti na případ žalobkyně. Místo toho rozvíjel argumentaci o tom, že žalobkyně stále mohla rozhodnout o návratu do země původu a nic jí nebránilo v odjezdu z Itálie.
43. Žalobkyně dále ve své replice předložila k důkazu nejnovější stanovisko organizace La Strada ve věci identifikace žalobkyně jako obchodované osoby ze dne 10. 2. 2020, jakož

i rozhodnutí Městského soudu v Praze ze dne 4. 2. 2020, č. j. 52 A 1/2019 – 69, kterým bylo rozhodnutí žalovaného o zajištění žalobkyně v Zařízení pro zajištění cizinců zrušeno.

V. Posouzení věci krajským soudem

44. Krajský soud v Brně přezkoumal napadené rozhodnutí v rozsahu žalobních bodů, jež žalobkyně uplatnila v žalobě (§ 75 odst. 2 s.ř.s.), jakož i řízení, které předcházelo jeho vydání, a ověřil přitom, zda rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Při přezkoumání rozhodnutí vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu (§ 75 odst. 1 s.ř.s.). Soud využil ustanovení § 76 odst. 1 s.ř.s. a rozhodl ve věci bez nařízení jednání.
45. Krajský soud v Brně uzavřel, že žaloba je důvodná. Soud při svém rozhodování vyšel z následujících skutečností, úvah a závěrů. Především, že není smyslem soudního přezkumu stále dokola podrobně opakovat již jednou vyřčené, a proto se může soud v případech shody mezi názorem soudu a odůvodněním žalobou napadeného rozhodnutí odkazovat na toto odůvodnění (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 7. 2007, č. j. 8 Afs 75/2005-130, publikovaný pod č. 1350/2007 Sb. NSS, či rozsudky téhož soudu ze dne 2. 7. 2007, č. j. 4 As 11/2006-86, a ze dne 29. 5. 2013, č. j. 2 Afs 37/2012 – 47; všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu citovaná v tomto rozsudku jsou dostupná na www.nssoud.cz).
46. Z obsahu žalobou napadeného rozhodnutí vyplynulo, že žalobkyně se považuje za tzv. zranitelnou osobu ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu. To proto, že se dle jejího názoru měla stát obětí obchodování s lidmi a měla být podrobena i jiným vážným formám psychického násilí. Má za to, že při návratu do země původu může čelit riziku opětovného obchodování s lidmi.
47. Žalovaný měl naopak za to, že žalobkyně nemá nárok na udělení žádné z forem mezinárodní ochrany ve smyslu zákona o azylu. Jádrem jeho argumentace byla především premisa nevěrohodné výpovědi žalobkyně (nebo alespoň její podstatné části). Ovšem, aniž by relevantním způsobem posouzení její věrohodnosti objasnil a vysvětlil.
48. Žalovaný dále naznal, že žalobkyně vycestovala ze země původu z ekonomických důvodů. Krajský soud má nicméně za to, že pohovory k žádosti o udělení mezinárodní ochrany byly v tomto směru zcela vágní pro úsudek o tom, že by se v případě žalobkyně mělo skutečně o ekonomického migranta jednat. Rovněž podotýká, že nelze bez dalších vlastních zjištění žalovaného přejímat vyjádření, která uvede osoba při výslechu cizinecké policie, a které svým charakterem nezavdává důvod k tomu, aby zde v podrobnostech popisovala svůj azylový příběh. Je vždy na správním orgánu, aby, pokud jsou mu tyto informace známy, tyto vyhodnotil a relevantně posoudil, zda mohou být v dané věci zásadní a bude s nimi dále pracovat. Zpravidla přitom postupuje tak, že nechá účastníka řízení (žadatele o mezinárodní ochranu), aby se k nim vyjádřil.
49. Krajský soud konstatuje, že žalovaný si sice opatřil určité informace o zemi původu žalobkyně, které lze považovat za aktuální, nicméně zejména avizoval, že vycházel z jejích vyjádření. Krajský soud však naznal, že žalovaný žalobkyní podané informace

selektoval na ty, které shledal jako věrohodné, a ty, které jím byly shledány spekulativními. A to aniž by věrohodnost části informací a nevěrohodnost dalších skutečností řádně vyhodnotil a osvětlil. K určitým momentům se žalovaný nevyjádřil vůbec, nelze proto vůbec vyhodnotit, jak o nich usoudil (například ve vztahu k ženě, která žalobkyni pomohla vycestovat z vlasti a jejím motivům). Některé skutečnosti uváděné žalobkyní poté žalovaný označil za nevěrohodné či iracionální, například tvrzené výhrůžky žalobkyni woo-doo ze strany věřitelky, aniž by si pro tyto závěry opatřil dostatek podkladů či je měl podloženy relevantními zdroji.

50. Krajský soud se nemůže ztotožnit s tvrzením žalovaného, že by tento typ výhrůžek (woo-doo) bylo možné *a priori* považovat za irelevantní, neboť při vyhodnocování závažnosti a relevance výhrůžek je nutné brát vždy v úvahu rovněž prostředí a společnost, ze které osoba, již je vyhrožováno, pochází. Žalobkyně přitom pochází z Nigérie, tj. afrického kontinentu, kde jsou doposud, jak je obecně známo, woo-doo praktiky ve společnosti silně zakořeněny a panuje zde důvěra v jejich reálné dopady. Na tom nic nemění ani skutečnost, že je žalobkyně osobou dospělou a středoškolsky vzdělanou, neboť tyto skutečnosti na víru obyvatel daného kontinentu v uvedenou praktiku nemusí mít vliv. Byť se tedy mohou z pohledu občanů ČR jevit předmětné výhrůžky jako iracionální a zjevně bezpředmětné, nelze tento pohled přenášet rovněž na osoby, které pochází z jiného prostředí, v němž naopak mohou být výhrůžky tohoto typu zcela zásadní a mohou mj. vyvolat rovněž obavu z případného nahlášení svých útrap veřejným orgánům. Krajský soud přitom neopomněl, že již Nejvyšší správní soud ve svém rozhodnutí ze dne 31. 10. 2018, č. j. 6 Azs 275/2018 – 72, ve věci posouzení rozhodnutí žalovaného o zajištění žalobkyně konkrétně uvedl: „*Nejvyšší správní soud považuje tvrzení žalovaného za rozporné s výpovědí stěžovatelky. Z výpovědi stěžovatelky vyplývá, že s prostitucí začala, protože ji k tomu nutila žena, která ji přivezla do Italské republiky, nic jiného jí nezbylo, měla strach a bála se lidí, kteří od ní vyžadovali peníze a vyhrožovali jí. Tuto práci již dále nechtěla vykonávat. Obětí obchodování s lidmi může být osoba nejen v případě, že je fyzicky omezena na svobodném pohybu a přímo nucena k prostituci, ale i v případě, že je k této činnosti nucena na základě vyhrožování (srov. výše uvedenou definici obchodování s lidmi). Žalovaný na jedné straně uvádí, že v zemi působí i státní agentury a nevládní organizace, které pomáhají obětem obchodování s lidmi a nucené prostitute, na druhé straně odmítá, že by se u stěžovatelky o nucenou prostituci jednalo, výslovně se přitom nevyjadřuje k otázce, zda lze stěžovatelku považovat za zranitelnou osobou. Krajský soud se v této otázce ztotožnil s názorem žalovaného, podle krajského soudu z důkazního řízení nevyplývá, že by tvrzení o zranitelnosti stěžovatelky bylo prokázáno. Z napadeného rozhodnutí žalovaného však ani neplyne, že by k této otázce nějakým způsobem hodnotil potvrzení Organizace La Strada předložené stěžovatelkou, resp. že by explicitně vyslovil nějaký závěr ohledně zranitelnosti stěžovatelky. Jediný závěr žalovaného v tomto ohledu je konstatování, že stěžovatelka nebyla k prostituci nucena. Toto hodnocení se jeví být s ohledem na výpovědi stěžovatelky, a jak bude dále uvedeno, i s ohledem na zprávy o Italské republice, zjednodušující.“ Žalovaný i přes tento názor Nejvyššího správního soudu v napadeném rozhodnutí setrval na nevěrohodnosti tvrzení žalobkyně, že byla v Itálii nucena k prostituci, a to na základě skutečnosti, že nebyla nijak omezena na osobní svobodě, vlastnila mobilní telefon a měla přiměřené finanční prostředky, tudíž nad ní věřitelka neměla žádnou moc. Rovněž žalovaný doposud nevyjasnil svůj rozpor v závěrech, kdy měl na jednu za to, že žalobkyně nebyla k prostituci nucena, na druhou stranu však tvrdil, že žalobkyně*

měla možnost své obavy (které žalovaný zpochybnil) nahlásit příslušným úřadům.

51. Lze proto konstatovat, že žalovaný se nezabýval všemi skutečnostmi rozhodnými pro vydání rozhodnutí (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75), přičemž své striktní závěry nepodložil relevantními a dostatečnými podklady, když vycházel pouze ze svého vlastního úsudku, což v posuzovaném případě není dostačující.
52. Krajský soud upozorňuje, že obecným základem pro kvalifikované rozhodování ve věci je, aby správní orgán zjistil skutkový stav věci způsobem, o němž nejsou důvodné pochybnosti a v tom rozsahu, který je nezbytný vzhledem ke konkrétním okolnostem případu (srov. ustanovení § 3 správního řádu). Jak bylo již předestřeno výše, této povinnosti však žalovaný nedostál.
53. Soud zároveň uznává, že azylový příběh žalobkyně je složitý a zaznamenal několik „dějových linek“, které spolu mohou, či nemusí vzájemně souviset. Je ovšem na správním orgánu, aby za situace, kdy shledá ve výpovědi žadatele o mezinárodní ochranu určité nesrovnalosti, konfrontoval zejména jej a požadoval, aby se k věci a sporným bodům jeho výpovědi (i opětovně) vyjádřil.
54. Je na místě připomenout, že jedním ze znaků řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany je důkazní nouze na straně žadatele, který běžně nemá k dispozici dostatečné podklady k tomu, aby zcela prokázal svůj azylový příběh. Věrohodná výpověď žadatele je proto zpravidla dostatečným důkazním prostředkem, kterým žadatel prokazuje pronásledování vlastní osoby (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 – 57).
55. Hlavní povinností správního orgánu při pohovoru k žádosti o mezinárodní ochranu je postupovat tak, aby žadateli umožnil v úplnosti předložit skutečné důvody, které jej k podání předmětné žádosti vedly (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 7. 2009, č. j. 5 Azs 40/2009 – 74). Pokud má správní orgán ohledně předestřenému příběhu pochybnosti, je na něm, aby shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele zpochybňují. Zároveň platí, že pokud správní orgán zjistí ve výpovědi určité nesrovnalosti, musí mít žadatel možnost tyto nesrovnalosti vysvětlit (srov. přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2008, č. j. 1 Azs 18/2007 – 55).
56. Jak dále konstatoval Nejvyšší správní soud: „Rozhodnutí správního orgánu o tom, že se žadateli neuděluje mezinárodní ochrana dle § 12 až § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, nemůže obstat, pokud správní orgán rezignuje na své základní povinnosti v řízení ve věci mezinárodní ochrany, tedy neprovede řádně pohovor s žadatelem tak, aby položené otázky důsledně směřovaly ke zjištění veškerých rozhodných skutečností a k prověření hodnověrnosti žadatelova azylového příběhu, neobstará si relevantní informace o zemi původu, které by byly specificky zaměřeny na azylový příběh žadatele a z něj vyplývající rozhodné

skutkové *otázky,*
a ani informace, které si obstará, řádně a objektivně nezhodnotí a s rozhodnými
skutečnostmi *k* *posouzení,*
zda žadatel naplňuje definici uprchlíka dle § 12 písm. b) zákona o azylu, či má nárok na
udělení doplňkové ochrany dle § 14a zákona o azylu, se řádně nevypořádá.“(viz rozsudek
Nejvyššího *správního* *soudu*
ze dne 25. dubna 2019, č. j. 5 Azs 207/2017 – 36).

57. Žalovaný opakovaně provedl pohovor se žalobkyní. Nadepsaný soud je toho názoru, že i přes to, že pohovor byl obsáhlý a žalobkyně byla poměrně dlouho dotazována, nijak ze správního spisu poté nevyplynulo, že by ji žalovaný jakkoli zpravil o tom, že její výpověď shledal natolik vnitřně rozpornou nebo nesouladnou se zprávami o zemi původu, že z toho vyvodí závěr o její nevěrohodnosti. Dlužno dodat, že žalobkyně na všechny otázky žalovaného vždy věcně zareagovala a z protokolu není zřejmé přesvědčení žalovaného o rozporech ve výpovědi. Pokud tomu tak bylo, měl žalovaný provést se žalobkyní doplňující pohovor směřující právě k vyjasnění domnělých rozporů.
58. Pokud měl totiž žalovaný za to, že se události, které jí byly popsány, nestaly, nebo byly nějakým způsobem samy o sobě nevěrohodné, měl ty dle něho sporné informace podrobit testu přiměřené pravděpodobnosti, který lze považovat za důkazní standard pro zkoumání strachu z pronásledování žadatele. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 30. 8. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, vymezil, že: „Lze konstatovat, že žalovaný nemůže ze svého posuzování vyloučit tvrzené skutečnosti např. pouze proto, že nelze vyloučit jiný průběh událostí než ten předestřený žadatelem či že existuje alternativní vysvětlení pro určité skutečnosti, které je stejně pravděpodobné.“
59. Při hodnocení věrohodnosti žalobkyně bylo dále možno vycházet například z vnitřní konzistentnosti a přesvědčivosti výpovědi, z toho, nakolik je jí prezentovaný azylový příběh souladný s informacemi o zemi původu, či z její celkové věrohodnosti [srov. čl. 4 odst. 5 písm. c) a e) tzv. kvalifikační směrnice]. Samotná výpověď žalobkyně byla pro řízení o udělení mezinárodní ochrany zcela zásadní.
60. Jestliže žalovaný naopak naznal, že informace, které byly žalobkyní poskytnuty, postačují k vydání rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany, měl poté ovšem vycházet z dalších zásad, které s sebou nese azylové řízení. Jeho specifikem je přitom zásada, že v případě pochybností se postupuje ve prospěch žadatele o mezinárodní ochranu. Jsou-li dány skutečnosti, na základě nichž lze předpokládat, že k porušení základních lidských práv a svobod žadatele o azyl došlo, nebo mohlo by s ohledem na postavení žadatele ve společnosti, s přihlédnutím k jeho přesvědčení, názorům, chování atd., dojít, a správní orgán nemá dostatek důkazů o tom, že tomu tak nebylo či nemohlo by v budoucnu být, pak tyto skutečnosti musí v situaci důkazní nouze zohlednit, a to ve prospěch žadatele o azyl (srovnej rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 8. 2018, č. j. 1 Azs 137/2018 – 50). Nelze tak opomenout fakt, že řízení o udělení mezinárodní ochrany je specifické právě tím, že je často zapotřebí rozhodovat za situace důkazní nouze, avšak nesprávné rozhodnutí by mělo pro žadatele o mezinárodní ochranu obzvláště závažné důsledky.

61. Za situace, kdy žalovaný zároveň opřel negativní rozhodnutí v dané věci z podstatné části o závěr, že výpověď žalobkyně je nevěrohodná, hodnotí soud výše popsané procesní vady jako podstatné. Za těchto okolností nesmí být jakákoli pochybnost o tom, co přesně žalovaný shledal za věrohodné a proč, a současně, co věrohodným neshledal. Své závěry musí vždy přezkoumatelně odůvodnit.
62. Ve vztahu ke shora uvedenému soud upozorňuje, že žalovaný poukazoval ve vztahu k nevěrohodnosti žalobkyně na informace, které ta poskytla k její cestě z Nigérie do Itálie. Byť tedy avizoval pochybnosti k celé cestě, zpochybňoval i skutkový stav, který žalobkyně předešlela ve vztahu k situaci v Nigérii a samotnou cestu z vlasti, ke které jí dopomohla neznámá žena. Právě tento moment je ale pro posuzování předmětné věci klíčový. Pokud v tomto směru žalovaný naznal nejasnosti, nebo účelovost jejího jednání, měl žalobkyni znovu konfrontovat. Soud má za to, že kdyby žalovaný dostal svým procesním povinnostem a umožnil žalobkyni reagovat na jím spatřované nesrovnalosti ve výpovědi ještě před vydáním rozhodnutí, je pravděpodobné, že by mu poskytla relevantní množství informací k tomu, aby mohl o věci erudovaně rozhodnout.
63. Nadto není zřejmé, že by se žalovaný na základě výpovědi žalobkyně podrobněji zabýval situací v Nigérii, konkrétně ve městě Benin City, odkud žalobkyně pochází, a to nadto za situace, kdy sám přiznal, že je tato oblast obecně známá kvůli rozvinutému obchodu s lidmi, kdy jsou ženy z této oblasti odvezeny do Evropy za účelem prostituce. Žalovaný se blíže nevěnoval otázce, zda může žalobkyně pociťovat v případě návratu do vlasti obavy z jejího znovu obchodování, jakož např. z jednání věřitelů, jimž stále dluží peníze za zorganizování cesty do Evropy, ačkoliv jsou rovněž tyto otázky pro posouzení případu žalobkyně zásadní a je nutné je zodpovědět. V této souvislosti třeba poznamenat, že navzdory specifickým tvrzením žalobkyně nevzal žalovaný dostatečně do úvahy ani posouzení žalobkyně jako oběti pronásledování v zemi původu dle ustanovení § 12 písm. b) zákona o azylu, a to na základě pohlaví, případně příslušnosti k sociální skupině (v tomto případě ke skupině žen jakožto obětí obchodu s lidmi), ačkoliv je tato otázka podstatná z hlediska země původu žalobkyně, nadto konkrétního města, ze kterého žalobkyně pochází a jež je známo jako uzl pro obchodování s lidmi. Sociální skupina ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu je přitom „*skupina osob sdílející objektivně společnou charakteristiku nebo je alespoň takto společností vnímána. Tato charakteristika má často povahu vrozeného, nezměnitelného rysu nebo je jinak zásadní pro lidskou identitu, svědomí nebo výkon lidských práv dotýčných osob*“; (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 5. 2004, č. j. 5 Azs 63/2004 – 60). Jedná se tedy o jakýsi společenský útvar, jenž je objektivně dostatečně přesně určitelný. Tento koncept umožňuje prostřednictvím výkladu reagovat na situace, ve kterých dochází k pronásledování na základě určitého znaku společného dané sociální skupině, který nemusel být zákonodárci v době přijímání zákona o azylu vůbec znám. Příslušnost k sociální skupině je proto nutno vnímat jako možnost, na jejímž základě může být cizinci mezinárodní ochrana udělena i na základě obavy z pronásledování z jiných důvodů než z důvodu rasy, náboženství, národnosti či politického přesvědčení (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 1. 2004, č. j. 2 Azs 69/2003 - 48).

64. Ačkoliv poté žalovaný opakovaně v napadeném rozhodnutí potvrdil, že město Benin City a jeho okolí je veřejně známé jako místo, kde dlouhodobě dochází k „rekrutizaci“ mladých žen a dívek pro práci prostitutek v Evropě, přesto dospěl k závěru, že Nigérie jakožto země původu žalobkyně je schopna žalobkyni poskytnout účinnou ochranu vůči (byť soukromým) původcům takového porušení lidských práv. Jestliže však žalovaný hovoří o dlouhodobé praxi, která se v dané oblasti rozmáhá, a současně má (i s ohledem na skutečnost, že tato praktika evidentně není ze strany příslušných státních orgánů dostatečně řešena) za to, že ochrana osob, které jsou takto soukromými osobami pronásledovány, ze strany státu neselhala, jeví se tento závěr soudu jako nepřiliš nelogický. Žalovaný si proto měl i v tomto ohledu opatřit dostatečné podklady pro své závěry, že žalobkyni v případě návratu do vlasti nic nehrozí, což však neučinil.
65. Nadepsaný soud dále považuje za vhodné, s ohledem na průběh dalšího správního řízení ve věci, sdělit, že všechny své závěry uvedené shora vztahuje nejen k posuzování podmínek pro udělení azylu dle § 12 zákona o azylu, ale i podmínek pro udělení humanitárního azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu a doplňkové ochrany dle § 14a téhož zákona. Dlužno dodat, že ohledně neudělení azylu dle § 13 a § 14 b) zákona o azylu žalobkyně vůči napadenému rozhodnutí žalovaného žádné výtky nevznesla.
66. Krajský soud se ztotožňuje se žalovaným v tom, že ten disponuje celou škálou odborníků, kteří mají schopnosti pohovor se žalobkyní provést. Není nutné, aby se bez využití této možnosti hned obracel na organizaci La Strada či jiný obdobný subjekt, a to i z toho důvodu, že aktuálně je třeba postavit v první řadě na jisto zejména to, zda je žalobkyně skutečně důvěryhodná a tyto své závěry přezkoumatelně odůvodnit.
67. Až posléze je na místě vyhodnotit otázku, zda lze z jejího azylového příběhu naznat, že se mohla skutečně stát obětí obchodování s lidmi, případně, jaký vliv by tato skutečnost měla na celou projednávanou věc. V tomto duchu je pak také třeba zvažovat, jaké podklady pro vydání rozhodnutí jsou skutečně přílehlavé k individuálnímu azylovému příběhu žalobkyně a které nikoliv. Žalovaný by vždy měl mít na paměti, že i podklady, které shromáždí k dané věci sám, musí být nejen aktuální ve vztahu k projednávané věci, ale korespondovat rovněž s požadavky, které jsou kladeny tzv. kvalifikační směrnici. Konkrétně s jejím čl. 8 odst. 2, který stanovuje, že: „*Při posuzování otázky, zda nemá žadatel opodstatněný důvod se obávat pronásledování ani mu nehrozí reálné nebezpečí vážné újmy či zda má v části země původu přístup k ochraně před pronásledováním nebo vážnou újmu v souladu s odstavcem 1, přiblížíjí členské státy při rozhodování o žádosti k celkové situaci panující v dotyčné části země a k osobní situaci žadatele v souladu s článkem 4. Členské státy proto zajistí, aby z příslušných zdrojů, jako je úřad Vysokého komisaře OSN pro uprchlíky a Evropský podpůrný úřad pro otázky azylu, získávaly přesné a aktuální informace.*“ Jen při zohlednění všech těchto aspektů lze hodnotit rozhodnutí ve věci žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobkyně jako bezvadné.

68. Nadepsaný soud shrnuje, že zásadním předpokladem k tomu, aby správní orgán (potažmo správní soud) mohl zodpovědně posoudit, zda je v tom kterém případě žádosti o mezinárodní ochranu standard uvedeného institutu naplněn či nikoliv, je úplné zjištění skutkového stavu věci ve smyslu § 3 správního řádu. Jak bylo uvedeno shora, krajský soud je toho názoru, že právě této svojí povinnosti žalovaný v posuzované věci nedostál, neboť učinil kategorický závěr o tom, že žalobkyni nesvědčí nárok na udělení mezinárodní ochrany ve smyslu ustanovení § 12 a § 14 zákona o azylu a potažmo tzv. doplňkové ochrany, aniž by se v potřebné míře zabýval všemi okolnostmi, které žalobkyni k opuštění země vedly. A to pouze s ohledem na to, že určité jednotlivé pasáže její výpovědi shledal jako nevěrohodné. Z kusých informací dále (bez dalšího odůvodnění) naznal, že hlavním důvodem odchodu žalobkyně z vlasti byly ekonomické důvody. Se svými závěry žalobkyni nadto nijak nekonfrontoval. Současně je nutné žalovanému vytknout, že se nedostatečně vypořádal s podklady, jež žalobkyně ve správním řízení navrhovala k důkazu, když tyto odmítl opět s odkazem na nevěrohodnost tvrzení žalobkyně. Poukázat lze v tomto směru především na vyjádření organizace La Strada ze dne 1. 2. 2018, které nepochybně nelze s ohledem na specifické zaměření této organizace odmítnout jako nekvalifikované pro hodnocení ve věci žalobkyně. Krajský soud měl proto za to, že se žalovaný měl tímto důkazem důkladně zabývat a případně postavit na základě jím shromážděných důkazů najisto, že toto vyjádření nemůže prokázat pravdivost a relevantnost tvrzení žalobkyně. Pokud tak žalovaný neučinil, dopustil se pochybení, které je povinen v dalším řízení napravit.

VI. Závěr a náklady řízení

69. Krajskému soudu tak nezbylo, než žalobou napadené rozhodnutí zrušit pro vady řízení spočívající jednak v jeho nepřezkoumatelnosti pro nedostatek důvodů (§ 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s.), jednak v tom, že skutkový stav ohledně některých aspektů posuzované věci, který vzal žalovaný za základ napadeného rozhodnutí, nebyl zjištěn v úplnosti. Současně vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.), v němž bude žalovaný právními názory vyslovenými krajským soudem v tomto rozsudku vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
70. Aby mohl žalovaný dospět k nepochybnému závěru, že žalobkyně nesplňuje požadavky pro udělení mezinárodní ochrany dle zákona o azylu, je na místě, aby v dalším řízení odstranil nedostatky, které mu tímto rozsudkem krajský soud vytkl. Adekvátně posoudí otázku domnělé nevěrohodnosti žalobkyně, přičemž za tím účelem znovu vyslechně žalobkyni a vysvětlí jí, které pasáže jejích původních výpovědí shledal jako sporné a nevěrohodné a z jakých důvodů. Vhodným způsobem dále zjistí, jaký byl motiv žalobkyně k odchodu z vlasti, posoudí osobu neznámé ženy, která je věřitelkou žalobkyně, a vyjádří se rovněž k hodnocení žalobkyně jakožto možné oběti obchodování s lidmi a dle těchto informací bude následně pokračovat v řízení.
71. Ve světle doplněných výpovědí žalobkyně posoudí žalovaný, zda žalobkyni nelze považovat za osobu zranitelnou ve smyslu ustanovení § 2 odst. 1 písm. i) zákona o azylu z důvodů, které žalobkyně v žalobě namítala. Odpovědi na tuto otázku přizpůsobí i další postup

ve věci. Obstará eventuálně rovněž dostatek aktuálních podkladů o zemi jejího původu a žalobkyni

s těmito informacemi řádně seznámí. Bude dbát na nároky, které na něj klade nejen zákon

o azylu, ale i tzv. kvalifikační směrnice. Bude postupovat tak, aby skutečně dostatečně zjistil skutkový stav věci.

72. Na základě takto dostatečně zjištěného skutkového stavu věci pak žalovaný opětovně posoudí důvodnost žádosti o udělení mezinárodní ochrany a své právní závěry odůvodní přezkoumatelným způsobem splňujícím kritéria vymezená v ustanovení § 68 odst. 3 správního řádu.

73. O náhradě nákladů řízení krajský soud rozhodl výrokem II. dle ustanovení § 60 odst. 1 s.ř.s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobkyně měla ve věci plný úspěch, a přísluší jí proto právo na náhradu nákladů řízení před krajským soudem, které důvodně vynaložila proti žalovanému, který ve věci úspěch neměl. Žalobkyně však žádné náklady řízení neúčtovala. Žalobkyně byla zastoupena Organizací pro pomoc uprchlíkům, která právo na odměnu za zastupování nemá, neboť nevykonává specializované právní poradenství podle zvláštních zákonů ve smyslu § 35 odst. 2 s.ř.s. A jde-li o právo na náhradu účelně vynaložených nákladů, je třeba doplnit, tyto jí v souvislosti se zastupováním žalobkyně nevznikly.

74. Soud proto rozhodl tak, jak je uvedeno ve výrokové části tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 22. července 2021

JUDr. Petr Polách, v.r.
samosoudce

Za správnost vyhotovení:
K. M.